

กรณีศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบการเรียนการสอน ๒๕๕๐๒๔

ดร. เทพรรัตน์ อังเศรษฐพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจุบันโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ ได้รับความนิยอย่างกว้างขวาง สามารถติดต่อสื่อสารเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทันทีทุกเวลาผ่านทางสมาร์ตโฟน และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนได้ทุกเวลาทุกสถานที่และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและผู้สอนได้ (ปภมาภรณ์ และ พัลลภ, 2557) ประกอบกับนโยบายของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่มีเป้าประสงค์ให้นักศึกษามีทักษะทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการนำมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว การนำสื่อสังคมออนไลน์ มาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอน จะสามารถเพิ่มพูนทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่นักศึกษา นอกจากนี้ การส่งงานการบ้านผ่านอีเมล การดาวน์โหลดเอกสารประกอบการสอนผ่านลิงค์ดาวน์โหลด ก็เป็นการช่วยลดการใช้กระดาษ นับเป็นกิจกรรมสนับสนุนการก้าวไปสู่มหาวิทยาลัยสีเขียวอีกด้วย

ดังนั้น การสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และการยอมรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประกอบการเรียนการสอนของนักศึกษาในวิชา จป 312 การอนุรักษ์และจัดการ

ทรัพยากรประมง เพื่อให้ทราบถึงความพร้อมและการยอมรับ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งผลดีทำให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามความต้องการของนักศึกษา และเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน

วิธีการศึกษา

การวิจัยในชั้นเรียนนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา จป312 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมง ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 รวมจำนวนทั้งสิ้น 94 คน

ผลและวิจารณ์ผล

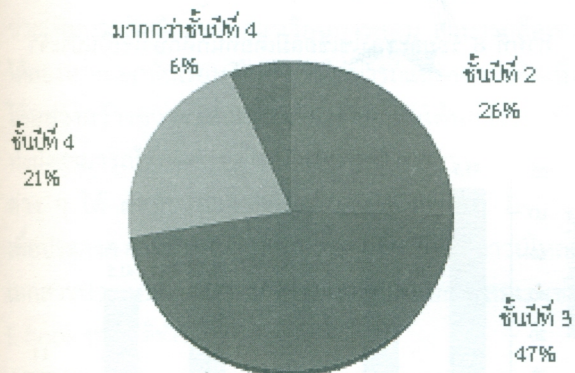
ผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และการยอมรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประกอบการเรียนการสอนของนักศึกษาในวิชา จป312 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมง จำนวน 94 คน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา จป 312 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 นักศึกษาชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 (ภาพที่ 1) โดยส่วนใหญ่ เกือบครึ่งหนึ่งเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 เพศของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา จป312 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมง

ภาพที่ 2 ระดับชั้นปีของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา จป312 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมง

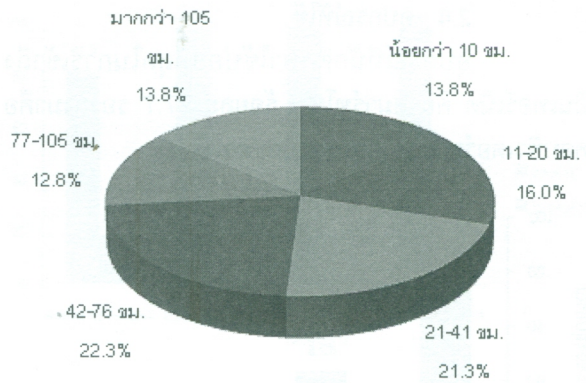
2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

2.1 เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต

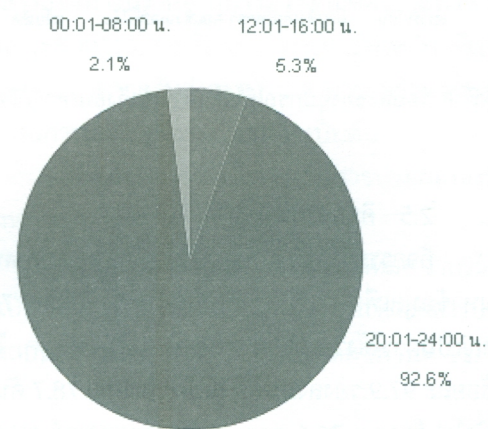
พบว่า มีนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลา อยู่ในช่วง 21-41 ชม. ต่อสัปดาห์ ร้อยละ 21.3 และ 42-76 ชม.ต่อสัปดาห์ ร้อยละ 22.3 (ภาพที่ 3) มีเพียงร้อยละ 13.8 ที่ใช้อินเทอร์เน็ต น้อยกว่า 10 ชม.ต่อสัปดาห์ และมากกว่า 105 ชม. ต่อสัปดาห์ ร้อยละ 13.8

2.2 ช่วงเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต

ช่วงเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละวันพบว่า เกือบทั้งหมด ร้อยละ 92.6 ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 20:01-24:00 น. (ภาพที่ 4)

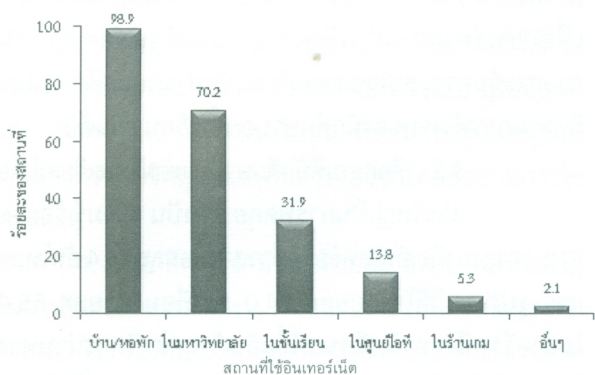
ภาพที่ 3 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

ภาพที่ 4 ช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละวัน

2.3 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต

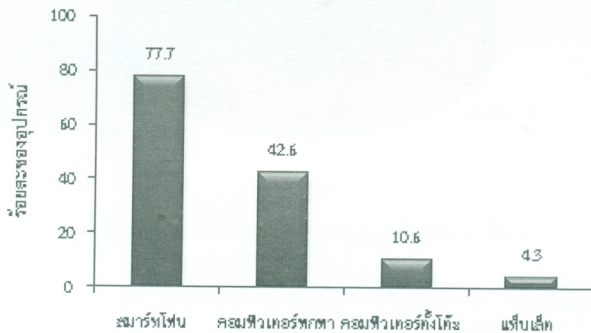
พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน หรือหอพัก ร้อยละ 98.9 รองลงมา คือ ในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 70.2 เป็นที่น่าสังเกตว่า มีนักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตในชั้นเรียน ถึงร้อยละ 31.9 แต่ใช้อินเทอร์เน็ตในศูนย์ไอทีของมหาวิทยาลัย เพียงร้อยละ 13.8 (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ร้อยละของสถานที่ที่นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ต

2.4 อุปกรณ์ที่ใช้

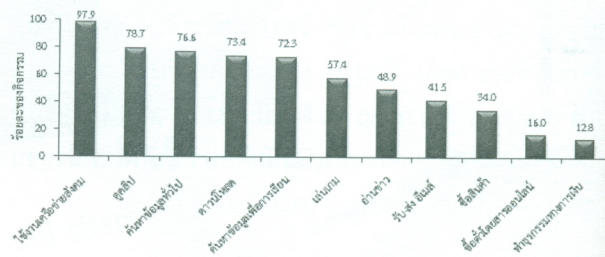
อุปกรณ์ที่นักศึกษาใช้บ่อยที่สุดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คือ สมาร์ทโฟน ร้อยละ 77.7 รองลงมาคือ คอมพิวเตอร์พกพา ร้อยละ 42.6 (ภาพที่ 6)

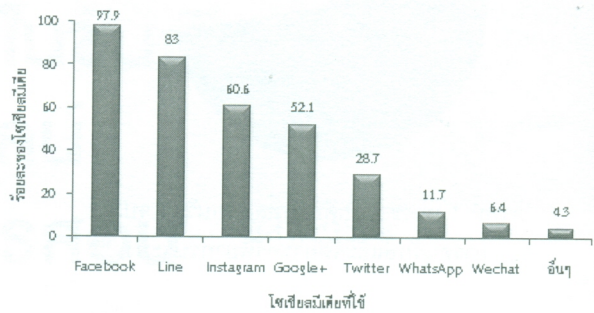
ภาพที่ 6 ร้อยละของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

2.5 กิจกรรมที่นิยม

กิจกรรมที่นักศึกษานิยมทำผ่านอินเทอร์เน็ต พบว่าการค้นหาข้อมูลเพื่อการเรียน เป็นอันดับ 5 ร้อยละ 72.3 ส่วนใหญ่เป็นการใช้งานเครือข่ายสังคม (เช่น เฟสบุ๊ก, ไลน์ ฯลฯ) ร้อยละ 97.9 รองลงมา คือ ดูคลิป ร้อยละ 78.7 ค้นหาข้อมูลทั่วไป ร้อยละ 76.6 ดาวน์โหลด (ภาพยนตร์ รูปภาพ ซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน) ร้อยละ 73.4 และมากกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 57.4 นิยมเล่นเกม (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 ร้อยละของกิจกรรมที่ทำผ่านอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 8 ร้อยละของโซเชียลมีเดียที่นักศึกษานิยมใช้เป็นประจำ

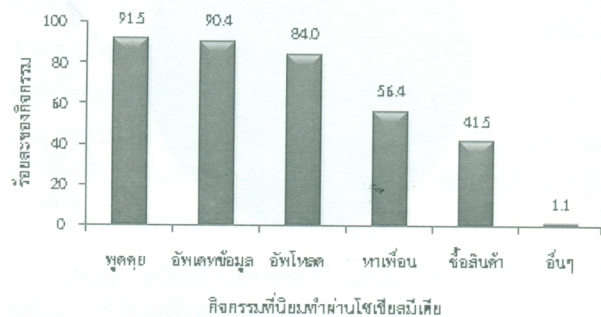
3. การใช้งานโซเชียลมีเดียและอีเมล

3.1 โซเชียลมีเดียที่ใช้

นักศึกษาทั้งหมด (100%) เคยใช้งานโซเชียลมีเดีย โดยโซเชียลมีเดียที่นักศึกษาใช้เป็นประจำ คือ Facebook ร้อยละ 97.9 รองลงมา คือ Line 83.0 ร้อยละ Instagram 60.6 ร้อยละ Google+ ร้อยละ 52.1 Twitter ร้อยละ 28.7 (ภาพที่ 8) Poore (2013) กล่าวว่า การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา สื่อสารกับนักศึกษา และติดตามการทำงานของนักศึกษานอกชั้นเรียน เป็นต้น

3.2 กิจกรรมที่นักศึกษานิยมทำผ่านโซเชียลมีเดีย

ส่วนใหญ่เป็นการพูดคุย แบ่งปัน ความรู้ ร้อยละ 91.5 รองลงมาคือ อัปเดตข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 90.4 อัปเดตแชร์ รูปภาพ/วิดีโอ ร้อยละ 84.0 หาเพื่อน ร้อยละ 65.4 ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของนักศึกษาที่ซื้อสินค้าและบริการผ่านทางโซเชียลมีเดีย ร้อยละ 41.5 (ภาพที่ 9) เอกนถน (2553) แนะนำว่า การเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาจมีลักษณะข่าวสารประจำวัน หรืออาจเป็น

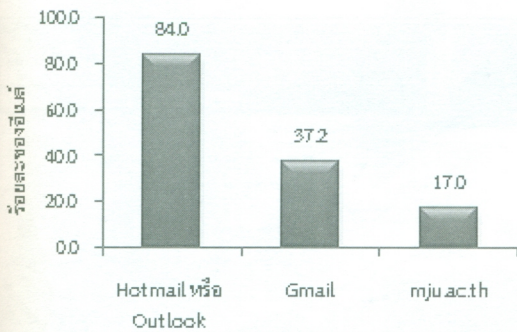

ภาพที่ 9 ร้อยละของกิจกรรมที่นักศึกษานิยมทำผ่านโซเชียลมีเดีย

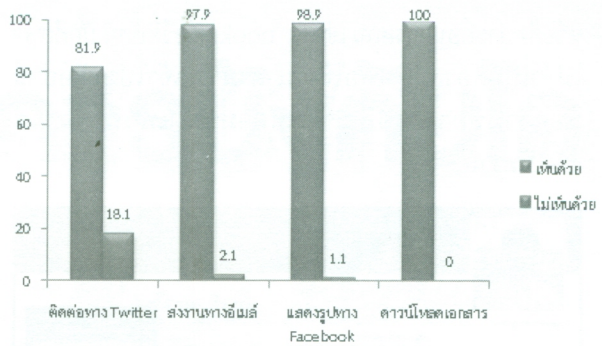
สถานการณ์ เนื่องจากมีความเป็นรูปธรรมสูง ทั้งนี้ผู้สอนอาจมีการแนะนำแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลอย่างอิสระ โดยผู้สอนเป็นเพียงแค่แนะนำ หรืออาจให้นำเสนอในลักษณะบอกต่อร่วมกัน

3.3 การใช้อีเมล

นักศึกษาทั้งหมดมีอีเมลแอดเดรสส่วนตัว โดยอีเมลแอดเดรสที่นักศึกษาใช้เป็นประจำ คือ Hotmail หรือ Outlook ร้อยละ 84.0 รองลงมาคือ Gmail ร้อยละ 37.2 และ mju.ac.th เพียงร้อยละ 17.0 (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 ร้อยละของอีเมลแอดเดรสที่นักศึกษาใช้เป็นประจำ

ภาพที่ 11 การแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา

4. การยอมรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประกอบการเรียนการสอน

4.1 การติดต่อสื่อสารของวิชานี้ผ่านทาง Twitter นักศึกษาร้อยละ 81.9 เห็นด้วยในการติดต่อสื่อสารของวิชานี้ผ่านทาง Twitter แต่มีนักศึกษาจำนวนร้อยละ 18.1 ไม่เห็นด้วยในการติดต่อสื่อสารผ่านทาง Twitter โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า Twitter ไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มของนักศึกษา อีกทั้งใช้งานยาก (ภาพที่ 11) Weaver (2010) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ Twitter เพื่อการเรียนการสอนว่า ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน สามารถสื่อสารได้สองทางนอกชั้นเรียน นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางและสอบถามข้อสงสัยได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังสามารถใช้เพื่อการประกาศหรือเตือนความจำในเรื่องต่าง ๆ ได้ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงสามารถใช้ Twitter เพื่อประกาศการนัดหมายทำกิจกรรม การให้ลิงค์ดาวน์โหลดเอกสารประกอบการสอน หรือสื่อประกอบการสอน เช่น E-book หรือวีดิทัศน์

4.2 การส่งงานที่ได้รับมอบหมายผ่านทางอีเมล นักศึกษาร้อยละ 97.9 เห็นด้วยในการส่งงานที่ได้รับมอบหมายผ่านทางอีเมล แต่มีนักศึกษาเพียง 2 คนที่ไม่เห็นด้วยในการส่งงานผ่านทางอีเมล โดยให้เหตุผลว่าไม่ค่อยได้เปิดอีเมล (ภาพที่ 11)

4.3 การแสดงรูปภาพกิจกรรมของนักศึกษาผ่านทาง Facebook

นักศึกษาร้อยละ 98.9 เห็นด้วยในการแสดงรูปภาพกิจกรรมของผ่านทาง Facebook มีนักศึกษาเพียง 1 คนที่ไม่เห็นด้วยโดยไม่ให้เหตุผลใด ๆ (ภาพที่ 11) Education Foundation (2013) รายงานว่า Facebook ก่อตั้งเมื่อปี 2004 ปัจจุบันมีผู้ใช้งานมากกว่า 11,000 ล้านรายชื่อทั่วโลก Facebook มีประโยชน์ในด้านการศึกษสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียนนักศึกษาได้ มีกรณีศึกษามากมายในการใช้ Facebook เพื่อการเรียนการสอน ทำให้สามารถ

สื่อสารสองทางปราศจากการขวางกั้นของกำแพงห้องเรียน เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถแสดงคลิปวิดีโอให้เห็นภาพพจน์ สามารถรับส่งการบ้าน สามารถสร้างกลุ่มเพื่อเพิ่มประสบการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น

4.4 การให้บริการเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้าผ่านวิธีการดาวน์โหลด

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งหมด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เห็นด้วยในการให้บริการเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้าผ่านวิธีการดาวน์โหลด (ภาพที่ 11)

สรุปผลการศึกษา

นักศึกษาทุกคนมีความพร้อมด้านทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยทุกคนมีอีเมลแอดเดรสส่วนตัว และเคยใช้งานโซเชียลมีเดีย

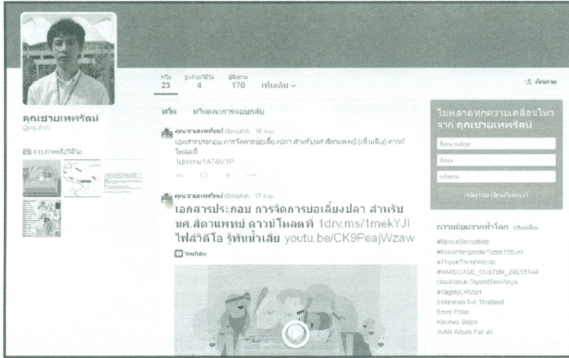
1. เป็นที่น่าสังเกตว่ามีนักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตในชั้นเรียนถึง ร้อยละ 31.9 จึงควรทำความเข้าใจกับนักศึกษาขอให้งดใช้งานอินเทอร์เน็ตในชั้นเรียน หากไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2. นักศึกษาทุกคนเห็นด้วยในการให้บริการเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้าผ่านวิธีการดาวน์โหลด

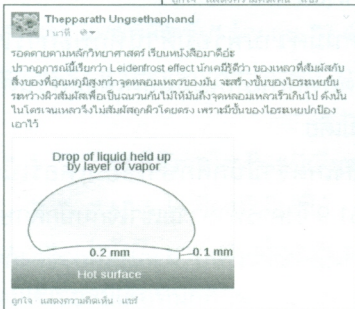
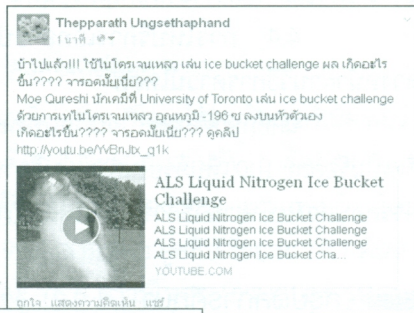
3. มีนักศึกษาเพียง 2 คน ที่ไม่เห็นด้วยในการส่งงานการบ้านผ่านอีเมล ด้วยเหตุผลเพียงว่าไม่ค่อยได้เข้าไปใช้อีเมล แต่ทุกคนมีอีเมลแอดเดรสส่วนตัว จึงไม่น่าเป็นปัญหาเพียงทำความเข้าใจถึงประโยชน์ ที่สามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาโดยช่วยลดการใช้กระดาษ

4. มีนักศึกษาจำนวน ร้อยละ 18.1 ไม่เห็นด้วยในการติดต่อสื่อสารผ่านทาง Twitter โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า Twitter ไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มของนักศึกษา อีกทั้งใช้งานยาก จึงควรชี้แจงทำความเข้าใจว่า Twitter ใช้งานง่ายกว่าโซเชียลมีเดียอื่น ๆ การใช้ Twitter เพื่อประกาศการนัดหมายทำกิจกรรม การให้ลิงค์ดาวน์โหลดเอกสารประกอบการสอน

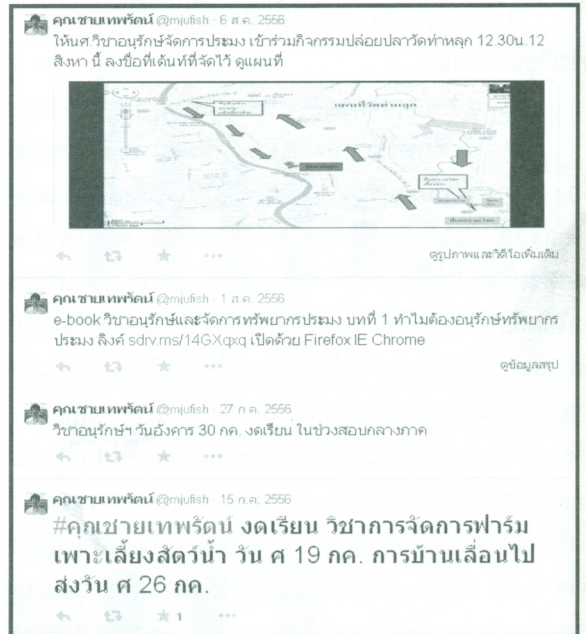
หรือสื่อประกอบการสอน เช่น E - book หรือวีดิทัศน์ นักศึกษาไม่จำเป็นต้องสมัครเพื่อใช้งาน สามารถเข้าไปดูหรืออ่านข้อความที่อาจารย์สื่อสารได้ตามหน้าเพจที่อาจารย์แจ้งให้ทราบ

ตัวอย่างการใช้ twitter ในการติดต่อสื่อสารในวิชาเรียน

ตัวอย่างการใช้ Facebook ในการเรียนการสอน

ตัวอย่างการใช้ Facebook ในการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

ปถมภรณ์ ไทยโพธิ์ศรี และ พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2557). การเรียนรู้แบบผสมผสาน ด้วยเทคโนโลยีความจริงเพิ่มเติม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 16: 214-222.

เอกนถุน บางท่าไม้. (2553). เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการบูรณาการกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 11(2): 41-52.

Weaver, Anne. (2010). Twitter for Teachers. Librarians and Teacher-Librarians Access. 24(2): 16-35.

Education Foundation. (2013). Facebook Guide for Educators. London: The Education Foundation. 17p.

Megan, Poore. (2013). Using Social Media in the Classroom : A Best Practice Guide. London: SAGE Publications. 288p.